

# ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ

## İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU YÖNERGESİ

### BİRİNCİ BÖLÜM

#### Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

##### Amaç

**Madde 1- (1)** Bu yönergenin amacı, Erzincan Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulunun oluşturulması, görevleri ve çalışma esaslarını düzenlemektir.

##### Kapsam

**Madde 2- (1)** Üniversitemiz mensupları ve öğrencileri tarafından insan katılımcılar ve insanın etkileşim içinde bulunduğu tarihi eser ile kültürel varlıklar üzerinde yürütülecek anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, bilgisayar ortamında test, video/film kaydı, ses kaydı vb. gibi veri toplama teknikleri ile yapılacak her türlü bilimsel araştırma ve çalışmalar ile ilgili araştırma etiği konularını kapsar.

**(2)** Bu yönerge, klinik araştırmalar ve hayvan deneylerine ilişkin çalışmaları kapsamaz.

##### Dayanak

**Madde 3-** Bu Yönerge; senatonun, üniversitenin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerinin esasları hakkında karar alma görevini düzenleyen 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 14 üncü maddesine ve Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesine dayanılarak hazırlanmıştır.

##### Tanımlar

**Madde 4- (1)** Bu Yönergede geçen;

- a) Başkan: Erzincan Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Başkanını,
- b) İnsanlarla veya İnsanlar Üzerinde Yapılacak Deney, İnceleme ve Alan Araştırmaları: Sosyal bilimlerde ve fen bilimlerinde yürütülen araştırmaların önemli bir kısmında, analizlere esas olan temel verilerin doğrudan yada dolaylı olarak insan katılımcılarından elde edildiği dikkate alındığında; bu araştırmalarda kullanılan verilerin, (mülakatlar ve Anket uygulamaları gibi) doğrudan sözel yollarla, (sorun çözme faaliyeti yada simülasyon performanslarının kaydedilmesi gibi) performans göstergeleri aracılığı ile yada gözlem yoluyla toplanmasını,
- c) Kurul: Erzincan Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulunu,
- ç) Rektör: Erzincan Üniversitesi rektörünü,
- d) Senato: Erzincan Üniversitesi Senatosunu,
- e) Sorumlu Araştırmacı: Bir araştırmacının etik, bilimsel, teknik, idari, mali ve hukuki her türlü sorumluluğunu taşıyan araştırmacıyı,
- f) Üniversite: Erzincan Üniversitesi'ni,

g) Üye: Erzincan Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu üyesini,

ğ) Uzman (Danışman): Etik Kuruluna başvuru alan araştırmaların değerlendirilmesinde görüşlerinden yararlanılacak olan ve ilgili alanlarda uzmanlaşmış, Üniversite içinden veya dışından bilim insanlarını

h) Yardımcı Araştırmacı: Bir araştırmacının bilimsel sorumluluğunda payı olan ve araştırmacının yürütülmesinde görev alan araştırmacıyı, ifade eder.

## **İKİNCİ BÖLÜM**

### **Kurulun Amaçları, Yapısı ve Çalışma Biçimi**

#### **Etik Kurulun Amacı**

Madde 5- (1) İnsan Araştırmaları Etik Kurulunun amacı;

a) Yapılan/yapılacak bilimsel araştırmalarda “gerçeğe uygunluk” ilkesine titizlikle uyulmasını sağlamak,

b) Üniversite personelinin ya da öğrencilerinin yürüteceği ya da üniversite dışından araştırmacıların üniversitede yürütecekleri, veri kaynağı olarak insan kullanmayı gerektiren araştırmaların, evrensel araştırma etiği çerçevesinde, katılımcıların beden ve ruh sağlığını tehdit etmeden gerçekleştirilmesini sağlamak,

c) Araştırmaya veri sağlayan katılımcıların araştırma öncesinde, esnasında ve sonrasında haklarının korunması, zarar görmelerinin önlenmesi, bilgilendirilmiş olarak onaylarının alınması, insan katılımcılar üzerinde yürütülecek araştırmaları etik yönden değerlendirerek uygun olup olmadığı konusunda karar verip, görüş bildirmek,

d) Araştırma veya inceleme sonucunda elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve yorumlanmasında bilimsel yöntemlerin esas kabul edilmesini sağlamak,

e) İnsan haklarına duyarlılık, dürüstlük, sorumluluk, güven, nesnellik, kişi veya kişilerin emeğine ve özerkliğine saygı, adalet ve akademik özgürlük prensiplerine bağlı kalınmasını sağlamaktır.

#### **Etik Kurulun Yapısı**

**Madde 6- (1)** Etik Kurul, Üniversitemizdeki öğretim üyeleri arasından Rektör tarafından seçilen 7 (yedi) üyeden oluşur. Başkan ve iki başkan yardımcısı Rektör tarafından atanır.

Kurul üyelerden birisini raportör olarak seçer.

(2) Etik Kurul üyelerinin görev süresi 3 yıldır. Görev süresi dolan bir üye, kurula yeniden seçilebilir.

(3) Etik Kurul üyesi, üyenin görev süresini tamamlaması, yazılı istifa beyanı, yurtdışı görevi, sağlık sorunu gibi gerekçelerle kesintisiz bir şekilde altı ayı aşan bir süreyle Etik Kurul toplantılarına katılmayacağını anlaşıldığı takdirde, bir takvim yılı içinde mazeretsiz olarak üç toplantıya katılmaması ve etik kurallara aykırı davranılması durumlarında sona erer.

## **Etik Kurulun Çalışma Biçimi**

**Madde 7- (1)** Etik Kurul gerektiğinde başkanın çağrısı üzerine salt çoğunlukla toplanır.

Kurul, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla karar alır.

**(2)** Etik Kurul, gerektiğinde başvuruların değerlendirilmesi sürecinde, kurul dışından uzmanların ya da danışmanların görüşlerine başvurabilir. Bu kişiler toplantıya davet edilebilecekleri gibi yazılı görüşleri de alınabilir. Uzman veya danışmanların Etik Kurulda oy hakları yoktur.

**(3)** Etik kurula incelenmesi için gönderilen her bir araştırma önerisi başvuru sırasına göre incelenir. Başvurudan önce uygulamaya konulmuş çalışmalar değerlendirmeye alınmaz.

**(4)** Etik Kurul üyelerine ait araştırma önerileri görüşülürken öneri sahibi üye, görüşmelere katılamaz ve oy kullanamaz.

**(5)** Etik Kurul tarafından düzeltilmesi ya da eksikliklerinin tamamlanmasına karar verilen araştırma önerileri, sorumlu araştırmacı tarafından düzeltilerek tekrar başvuru yapılabilir ve Kurul tarafından yapılan ilk toplantıda yeniden değerlendirilir.

## **ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**

### **Etik Kurula Başvuru ve Değerlendirme**

#### **Başvuru**

**Madde 8- (1)** Etik kurula başvuru, sorumlu araştırmacı tarafından yapılır. Etik kurulunun internet sayfasındaki başvuru formları elektronik ortamda doldurularak ıslak imzalı başvuru formları kurul başkanlığına teslim edilir.

#### **Değerlendirme**

**Madde 9- (1)** Başvurular Üniversite Rektörlüğüne (Genel Sekreterlik) yapılır. Başvuru için gerekli belgeleri tam olan başvurular değerlendirmeye alınır. Değerlendirme dosya üzerinden yapılabileceği gibi gerek görüldüğünde sorumlu araştırmacıdan sözlü veya yazılı bilgi alınır.

**(2)** Kurul, başvurusu yapılan araştırma projelerini çalışmanın amacı, yöntemi, yararları ve olası tehlikelerini göz önünde bulundurarak değerlendirir. Değerlendirme sonucunda “Uygun”, “Düzeltilmesi Gerekir”, “Görevsizdir” ya da “ Uygun Değildir” şeklinde karar verir. Başvurusuna “Düzeltilmesi Gerekir”, ya da “Uygun Değildir” kararı verilen sorumlu araştırmacı, gerekli düzeltmeleri yaparak veya eksiklikleri gidererek tekrar Etik Kuruluna başvuru yapabilir.

**(3)** Başvuruların değerlendirilme süresi başvuru tarihinden itibaren bir aydır. Değerlendirilen başvurular sorumlu araştırmacıya yazılı olarak bildirilir.

## **DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**

## **Diđer Hükümler**

**Madde 10-** Bu Yönergede belirtilmeyen hususlarda ilgili yasa ve yönetmeliklerdeki hükümler geçerlidir.

**Madde 11-** Bu yönerge Erzincan Üniversitesi Senatosunun kararı ile yürürlüğe girer.

**Madde 12-** Yönerge hükümlerini Erzincan Üniversitesi Rektörü yürütür.

